

- עלי מרפא
- שער הגליון
- יין הנגבי
- למעשה
- בני היכלא
- דרכי נועם
- טעם גן עדן
- כוכבי אור
- עומק הפרשה
- חנוך לנער
- שאל בני
- הלכה פסוקה

- למען ה' התחזקו!
- גוי אחד בארץ
- כך מנביסים אורחים
- הדינים מצד הקדושה? כך תדעו:
- החלום של הב"ח
- התורה הזמנית:
- עבודת השליח ציבור
- הקושי להתחזק במקודות טובות
- מאת ה' היתה זאת
- התיבה - המרחב המוגן שלך
- זהירות בדיבורים היוצאים בבית
- התעלות - דוקא עכשיו
- דיני ותן טל ומטר

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

מי כעמך ישראל גוי אחד

בימים אלו, נוכחנו שוב לראות את מהותו האמתית של עם ישראל. הסיפור איננו של אזור מסוים, כל יהודי בארץ ישראל ואף ברחבי העולם, מרגיש שזה סיפור אישי.

וכאשר נאמר לו מפי הקב"ה שעומד לבוא מבול, ולשחת את כל העולם, הוא עשה כל שהצטווה כדי להציל את עצמו ומשפחתו, אבל לא פעל מאומה כדי להציל מישהו נוסף. הוא נקרא על שם כך 'רעיא שטיא' (רועה שוטה), מפני שלא התפלל על בני דורו.

למודים אנו להרגיש אחדות בעת צרה, וכדברי הפיוט 'אגודים בצרה לשפוך תחינה'. הלוואי ונזכה להרגיש את האחדות הזו, ואת הערבות הנפלאה הזו, גם בימים טובים ובימי שגרה.

כאשר נח הצטווה לבנות תיבה, הכוונה הייתה לתיבת התפילה, וכדברי הבעש"ט על הפסוק 'בוא אל התיבה', שפסוק זה מרמז ליהודי להיכנס פנימה לתוך כל 'תיבה' של התפילה, והיא תגן עליו. כמו כן כל פרטי התיבה, האורך והרוחב, הקומות והחדרים, הצוהר והפתח, מרמזים בפרטיות על כל מיני סוגים והנהגות ששייכים לתפילה (ליקוטי מוהר"ן ט).

הרבה שנים לאחר מכן, הגיע אברהם אבינו, היהודי הראשון בעולם. וכשהוא שמע על סדום שהולכת להיכחד, הוא נעמד בתפילה וניסה בכל כוחו להצילם. זה מהותו של יהודי, שהוא מצד אחד יחיד בעולמו, ובשבילו נברא העולם, ומצד שני, הוא מרגיש שכל יהודי הוא חלק בלתי נפרד ממנו, והוא כואב את כאבו ושמח בשמחתו.

לאהוב את התורה

למודים אנו להרגיש אחדות בעת צרה, וכדברי הפיוט 'אגודים בצרה לשפוך תחינה'. הלוואי ונזכה להרגיש את האחדות הזו, ואת הערבות הנפלאה הזו, גם בימים טובים ובימי שגרה.

בימים אנו מתחילים שנה חדשה, ומתחילים את התורה מחדש. כולנו רוצים להיות מחוברים לתורה, אבל בשביל זה צריך לאהוב אותה. כדי לאהוב את התורה, צריך לאהוב כל אות ואות ממנה, והכוונה לכל יהודי ויהודי. אם נסתכל על הטוב שבכל יהודי. אזי התורה על כל אותיותיה תהיה יפה בעינינו, ונוכל לאהוב אותה. (ע"פ ליקו"מ רפ"ב, שיחות הר"ן צא)

לפני מאה ועשר שנים, בתשרי תרע"ד, התקיים באוקריינא משפט בייליס. יהודי בשם מנדל בייליס, הואשם ברצח נער נוצרי שנמצא מושלך מת. במהלך המשפט, עמדו התובעים והוכיחו מכל ספרי היהדות שהיהודים מזלזלים בדמם של הגויים. בין הדברים, צוטטו דברי רבי שמעון בר יוחאי (יבמות סא) "אתם קרויים אדם ואין עובדי כוכבים קרויים אדם", 'הנה לכם' אמר התובע בנימת ניצחון 'שאנחנו הגויים איננו נחשבים בעיני היהודים אפילו לאדם'.

המשיב, הרב יעקב מזא"ה (רב העיר קייב) השיב ואמר: המילה 'אדם' היא המילה היחידה, שאין לה שום ביטוי בלשון רבים. אפשר לומר 'אנשים' 'גברים' 'נשים', אבל אי אפשר לומר אדם בלשון רבים. משכך, אי אפשר לקרוא בשם 'אדם' אלא ליחיד ולא לציבור או אומה, תהיה ככל שתהיה. כולם, מלבד עם ישראל. עם ישראל, גם כשהוא מורכב מאין ספור יהודים, אינו אלא אחד, ולכן הוא נקרא 'אדם'.

'אני יוכיח זאת' הוא אמר: אילו היה הנאשם איזה איכר רוסי, מי היה נוכח כאן באולם המשפט? אביו, אמו, אשתו, ילדיו, ואולי אחיו. לא יותר. ואילו כאן, יושב יהודי פשוט ועלום, שאף אחד לא ידע על קיומו עד אתמול, וגם לא ידע עליו ממחר, והאולם מלא באלפי יהודים. ולא זו בלבד, כל היהודים ברחבי העולם, מקיימים עצרות ותעניות ותפילות להצלחתו, האם אין זו הוכחה שעם ישראל הוא 'אדם' אחד!?

חברים כל ישראל

בימים אלו, נוכחנו שוב לראות את מהותו האמתית של עם ישראל. בזמן קצר, נהרגו ונטבחו, נפצעו ונשבו, רבים רבים מאחינו בני ישראל תושבי הדרום בארץ הקודש. אבל זה לא היה סיפורו של אזור מסוים, וגם לא סיפורם האישי של בני משפחתם של הנפגעים, או חברים קרובים, אלא כל יהודי בכל ארץ ישראל ואף ברחבי העולם, הרגיש שזה סיפור אישי. כי כך אנחנו, כולנו בני איש אחד נחנו, וכל יהודי הוא אות מהתורה ואבר מהשכינה הקדושה. וכשכואב ליהודי אחד, יהיה מי שיהיה ויהיה מה שיהיה, זה כואב לכולנו. הפרשה מספרת על נח. נח היה צדיק תמים, היחיד בדורו שמצא חן בעיני ה'. אבל הוא אכן היה יחיד.

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

התחזקו ואל תעזבו את הבטחון בה' יתברך

אור ליום ב' שמות תקצ"א:

ילדים אהובים. אתם יכולים להבין לבד את הצער ממכתבכם ממה ששמעתי את הבשורות מביתכם, אחד אחרי השני השם יתברך ירחם פבר, מי יכול היום לעזר רק ה' יתברך לבד, ואנחנו לא יכולים פי אם לבקש ממנו תמיד אולי ירחם. מן הסתם שמעתם מה קורה פה, הרבה אומרים שפה חס ועלום יותר גרע מאשר בטולטשין, הרבה אנשים נעדרים שם השם יתברך ירחם פבר.

הצער והימים והפחדים מה שיש לנו עכשיו אתם מבינים לבד, היום אי אפשר לתת שום עצה ואי אפשר לעזר רק לבקש את השם יתברך ברחמים ותחנונים אולי יחוס אולי ירחם.

ילדים אהובים. למען ה' התחזקו ואל תעזבו את הבטחון בה' יתברך. והוא לא יעזב אתכם חס ועלום, אף לא בעי שלח יד והוא יעזר לכם וינחם אתכם בכל הנחמות וישועות גדולות. כל מה שהיה ודאי היה לטובה ובהמשך הוא בודאי ישמור אתכם, וכאב את בן ידעה ויחבב אתכם וישוע לכם בכל טוב והכל יתהפך לטובה, ויותר איני יכול לכתוב מחמת הצער מקם ומקל הצדדים.

השם יתברך ירחם עלינו ועל כל ישראלי ויאמר למלאך הרוח ידך וישבו אלינו וירחמנו.

דברי אביכם המצפה בכל רגע לשמע הטוב מקם. השם יתברך ירחם וישמרונו בשורות טובות זה מזה תמיד. דברי המצפה לישועה נתן מברסלב

חק ולא יעבוד

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן קמא	ליקוטי הלכות ח"ה	משנה בורה ח"ב	דף קדושין	דף יומי	ימי מוהר"ת
שבת	1	יא.	פב.	קסב.	סט	סט	שיח
א	2	יא.	פג.	קסב.	ע	ע	שיח
ב	3	יב.	פד.	קסג.	עא	עא	שב
ג	4	יג.	פה.	קסג.	עב	עב	שבא
ד	5	יד.	פו.	קסד.	עג	עג	שכב
ה	6	יד.	פז.	קסד.	עד	עד	שכג
ו	7	יז.	פח.	קסה.	עה	עה	שכד

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן קמא, סימן רפ"ב

הכנסת אורחים של ר' מיכלי

השמחה של ר' מיכל'ה כשהגיע אליו אורח - זה היה נורא ונפלא! הוא היה אופה לחמים גדולים מאוד. הוא היה יכול לעשות לחם בגודל של חצי שולחן!

שאלו אותו: למה אתה עושה כאלו לחמים גדולים? הוא ענה, שכשמגיע אורח והוא רעב, אז כשעושים שם רק לחמניה קטנה, זה יבלוט שהוא אוכל הרבה. זה יבלוט. הוא יתבייש, והוא לא יאכל, כי מחיר יגידו שהוא רעבתן. אבל אם עושים לחם גדול, הוא יוכל לאכול הרבה ולא יבחינו כלום! זה הרי לחם גדול!

בכל עניין היו מוכנות אצלו מיני המצאות על מנת שהאורחים ירגישו בנוח. כך קיים מצוות הכנסת אורחים בהידור.

אני זוכר שהייתי פעם אצל ר' נשק'ה עליו השלום, הוא היה הנכד של רבי דוד צבי. אביו ר' שכנא היה חולה. נכנסתי לתוך ביתו והילדים שלו נהיו כל כך שמחים. אמרתי להם: מדוע אתם כל כך שמחים? הם ענו: עכשיו יהיה לנו גם כן מה לאכול. כי כאשר בא אורח, לא שייך שאבא לא יביא משהו לאכול... סתם כך הרי הוא עני מרוד, אבל כשמגיע אורח כבר רואים ובודקים מכל הצדדים שיהיה משהו לאכול, אז גם לנו יהיה מה לאכול!

איי איי איי - - - גיוואלד! גיוואלד! ממי אנחנו מדברים כאן - - - ? הרי אנו מדברים כאן מצדיקים!...

ר' נשק'ה ע"ה סיפר לי, שכפי שהוא ראה את עריכת 'סעודת ראש חודש' אצל הסבא ואצל הדוד... איי איי איי, זה היה מפליא פאות.

אבל, פעם אחת הוא היה בנעמירוב, וזה היה בראש חודש, הוא נכנס לר' נחמן נעמירוב, הוא הרי היה סוחר. וגם בן משפחתו. "מה שראיתי שם - לא ראיתי לא אצל הדוד ולא אצל הסבא!" רבי נחמן הגיע חזרה מהעבודה בה הוא היה מנהל חשבונות באיזשהו עסק של עצים, הוא הגיע הביתה ולבש בגדי שבת! בבית היה שבת! אפילו אפו חלות טריות!...

החיזוק לתפילה הוא סימן לדין קדוש

א- יהיה כלל שום צער ויגון, ויהיה רק ששון ושמחה וטוב בעין הנגלה, צריך להמתיק הדין שלא יהיה דין טמא ח"ו אלא דין קדוש שבא לקרבו. כלומר שבפעולה הראשונה של המתקת הדין צריך לראות שיהיה הדין - דין קדוש, לתקן ההסתכלות שלו, להאמין שכל הדין הזה הוא רק לטובה בשביל לקרב ולא לחק ח"ו. ורק אחר ההמתיק הדין הראשון, יכול להמשיך להמתיק הדין לגמרי, שבאמת יתמתקו כל הדינים, לראות רק חסדים וישועות נפלאות.

-א-

יש שני סוגי דינים, יש דין הבא מלמעלה שהוא דין קדוש שבא רק לקרב את עם ישראל אל השי"ת, ויש דין שהוא דין טמא שבא מזוהמת הנחש, שהוא דין שאינו בשביל לקרב.

וצריך כל אחד לראות שכל הדינים שעובר על כלל ישראל בכלליות ועליו בפרטיות, יהיה דין קדוש שבא לקרבו, ולא להיפך דין טמא שבא לרחקו ולהענישו לשם עונש בעלמא.

-ב-

והאמת שהדבר תלוי בהסתכלות של האדם עצמו, כי מצד השי"ת בוודאי שהכל רק בשביל לקרב את האדם, שהרי מאיתו לא תצא הרעה, והשי"ת בוודאי מלא רחמים, וכל רצונו הוא להשפיע טוב. אלא שפעמים צריך כלים להשפיע הטוב שעל כן יש מציאות של דינים, אך כל כוונת הדינים הוא רק בשביל לקרב ולהביא את העולם בכלליות ובפרטיות אל התיקון השלם.

אלא שהדבר תלוי בהסתכלות של האדם האם מבין שכל כוונת הדין הוא בשביל לקרב ולהשפיע טוב, או שהוא מסתכל על הדין כעונש של ריחוק, ואזי באמת מתלבש בו זוהמת הנחש, ונהפך הדין לדין טמא ח"ו.

-ג-

וזהו עבודת האדם להמתיק תמיד הדין, וענין ההמתקה הוא בשני דרגות. כי עוד לפני שזוכה להמתיק הדין בשלמות שלא

-ד-

והסימן של האדם שיכול לדעת האם הוא בדין קדוש או בדין טמא הוא 'תפילה', כי הכוונה האמיתית של כל הדינים היה בשביל לקרב, ועל כן אם הדין מעורר אותו לזעוק ולצעוק, להתבודד ולפרש שיחוו לפני ה', להרבות באמירת תהלים וליקוטי תפילות וכדומה, אזי הסימן שהוא נמצא במציאות של דין קדוש.

אך אם רואה ח"ו שהדינים שוברים את נפשו ומחלישים את דעתו ואין לו כח להרים את עצמו להתפלל, הרי זה סימן ברור שנפל ח"ו לדין טמא. והוא תלוי רק בבחירה שלו, כיון שמצד השי"ת כל דין הוא אך ורק דין קדוש, והאדם מציוד צריך להשתדל לחזק את נפשו ולהמתיק הדין טמא שיהיה דין קדוש, וכך יוכל לרומם את עצמו לתפילה ותחינה לה'.

(ע"פ ליקו"מ סי' ע"ד)

נצור לשונך הלכות לשון הרע

אסור לקבל משרה ששם צריך לדבר רכילות, ואם יש לאדם משרה כזו ואם לא ידבר רכילות יפטרו אותו, ונדמה לו שלא יהיה לו ממה להתפרנס, אעפ"כ צריך להתפטר ולא לדבר רכילות.

מותר לדבר רכילות לתועלת כגון במשרה חינוכית, כראש ישיבה, משגיח, מנהל, מלמד או מדרך, אשר הדיבור בחסרונות התלמיד הכרחי לדעת במה צריך לתקן אותו ולעזור לו, אבל אם אינם בקיאים בדיני לשה"ר ורכילות לתועלת, נכשלים יום יום בהרבה מהשבע עשרה מצוות לא תעשה, וארבע עשרה מצוות עשה, וארבעה ארורים, שמנה החפץ חיים בפתחה להלכות לשה"ר ורכילות. עי"ש היטב כי העיון בדבריו ובדברי הפוסקים שהעתיק, מועילה הרבה להנצל מחטא הלשון.

על ידי המחלוקת דסטרוא אחרא, מתגברין ה'מין מסאבין' שהם בחינת פגם הברית, בבחינת 'והמים גברו מאד מאד על הארץ', שהם מי המבול שבאו על עוון זה: [אוצר היראה מחלוקת ע]

הליכות

שיחות ומנהגים

נשואין - הנהגת הבית

ובזה שיקחו וכלה נפגשים קדם התנאים, צריכים לפחד ולהתירא מענש מבול של אש".

מרת שרה בת רבנו הקדוש היתה עשייה אחר נשואיה, והיה לה משרתת בבייתה. ופעם פשהיה רבנו הקדוש בבייתה שמע איך שגעה במשרתת. נענה רבנו ואמר לה: "מדוע לא עמד דבר זה לפניך לבקש מה' שים יתברך ביום חפתך, שישפיעו עליך ה' יתברך ויהיה לך משרתת, שלא תצטרכי להתקוטט עמה".

רבנו החמיר מאד בענין גרושין. דהינן שגעינה אדם כל מה שביקלתו ולא יגרש את אשתו, אף על פי שפובל ממנה סבל רב.

פעם אחת בימי מוהר"ת היה אחד ששנא אשה רעה מאד, והוא לא ידע מרשעונה מקדם, ורק לאחר הנשואין נודע לו זאת. ולא ידע מה לעשות, כי הקניטה אותו מאד. ושאל למה ה'תתן עצה מה לעשות. השיב לו, שיתפלל להשם יתברך על זה משך זמן ככל יום שעה מיוחדת וכו'.

דעת רבנו היה, שיקחו להשיא אשה לבחור תוך בפעירותו ממש - "דער רבי האט געהאלטן זייער, אז מען זאל חתונה האבין ינג".

פעם פשגא בחור לרבנו שהתקרב מקרוב, אמר לו רבנו: "טע לביטה והתחתן, ואחר כך תשוב אלי עם טלית, יש לי מה לדבר עמך".

רבנו אמר: "איך קאב געוואלט אריינפירן ביי די וועלט, היינט קנס מאל, מארגן חפה. איי צאגרייטן? זאל מען פריער צאגרייטן" - "הייתי רוצה לתנהיג מנהג בעולם, היום סעדת ארסין ולמחרת החפה, ואת ההכנות לתנהג יכינו לפני הארסין".

דברו פעם עם מוהר"ת מענין איזה מכשול שצריך להתרחק מה. ואמר אז מוהר"ת, שפגם זה ששפגשים חתן וכלה לפני נשואיהם, גרוע יותר מהמכשול הנ"ל. והתבטא אז קשות לענין זה באמרו: "מבול של מים, נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יביא לעולם, אולם על מבול של אש לא נשבע.

שכנו של צדיק

נער נמרץ היה יוס'לה, קשרי מסחר ענפים היו לו עם סוחרי קראקא הגליציאית, גם הנכרים שבהם. היו כאלו מביניהם שלא ראו בעין יפה את הצלחתו, ה'ראש היהודי' בו התברך עורר קנאה בליבם, עד שביום מן הימים החליטו להגותו מן המסילה.

יוס'לה לא העלה כלל על קצה דעתו אלו מחשבות זדון נרקמות בלב עמיתיו נגדו, לפיכך לא נקט בשום אמצעי זהירות, הוא המשיך להתוועד עמם לצרכי מסחר כהרגלו מאז ומקדם. וביום בהיר פשטה השמועה בקראקא: יוס'לה, הסוחר הצעיר, נמצא הרוג ולא נודע מי הרגו.

מצבות מספרות ציון רבינו הב"ח בקראקא

בימים ההם נהוג היה שכאשר נמצא אדם הרוג ולרוצחיו לא נותרו עקבות, היו מניחים אצלו בעת הקבורה סכין קטנה, כדי שיתבע את דמו לפני כיסא הכבוד. כך נהגו גם הפעם. וראה זה פלא; לא חלף זמן רב וכמה מסוחרי קראקא הגויים החלו מתים בזה אחר זה. אילו לא די בכך, מגפה החלה פושטת בקרב גויי קראקא כשהיא גובה מתים רבים. ישבו ראשי העיר לאסיפת חרום, בין היושבים באסיפה נכח יהודי מומר, הלה קם והכריז: "כלום אינכם שמים לב שבקרב היהודים לא מת אפילו אדם אחד?! דעו לכם כי היהודים מסורו סכין בידו של יוס'לה הסוחר בעת קבורתו, והורו לו להתנקם בגויים!"

הידיעה העלתה את חמתם של ראשי העיר עד להשחית והם החליטו פה אחד כי כאשר יארר הבוקר, ייבדק המידע והיה אם יתברר כי נכונים הדברים - לא יאשר בקראקא יהודי אחד בחיים.

שעת לילה מאוחרת. בביתו יושב רב העיר, הב"ח - רבי יואל סירקיש, והוגה בתורה. לפתע התנמנם על גבי הספר ובחלומו והנה אביו המנוח אומר לו: "חוש מהר, חפור בקברו של יוס'לה ההרוג, והוציא את הסכין משם!"

הקיץ הב"ח משנתו ותמה על פשר החלום, אך אמר: 'דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין', וחזר ללימודו. ברם, כעבור זמן מה, חטפתו שוב שינה ובחלומו מופיע אביו בשנית ונזעק: "מדוע מתמהמה הנך? מהר לקיים את דברי; בסכנת נפשות עסקינן!"

כשחזר הדבר בשלישית, נחרש מצחו של הב"ח

תלמים: הלא דבר הוא! שלח שליח אל אנשי החברה קדישא בקראקא: "מהרו והוציאו את הסכין מקברו של הנער!". למרות שמימיהם לא ביצעו מעשה שכזה, ועוד באישון לילה, חזקה עליהם פקודת הרב. הם הזדרזו ויצאו בחשכת הלילה לבית העלמין כשבידם כלי הפירה. בבואם אל הקבר החלו לחפור בו בלב רוטט, אך כאשר הגיעו פנימה וניסו לחלץ משם את הסכין - לא הצליחו בשום אופן. כאילו היתה אחוזת ביד ברזל...

כמה מהם אצו אל ביתו של רבי יואל וסיפרו לו על כך. כששמע הב"ח את דבריהם, קרא לכמה תלמידי חכמים מתושבי העיר, וכה הורה להם: "מהרו אל הקבר, צוו על הנער להניח את הסכין מידו והבטיחו לו כי תלמודו משניות לטובת נשמתו". עשו האנשים כאשר דיבר רבם, אך הם חזרו נבוכים; הסכין נותרה אחוזה בידו בלפיתת צבת!

הבית הב"ח לעבר השעון, הזמן קצר, השחר עומד להפציע, ועדיין לא מילא את דברי אביו בחלום. הוא לבש את מעילו ויצא בעצמו לעבר בית העלמין, נעמד ליד הקבר, כשהוא נשען על מקלו, ולחש מספר מילים שאיש לא הצליח לשמען. באותו רגע, התרחש הפלא: אנשי ה'חברא' הצליחו לשחרר את הסכין מיד הנפטר. הם השיבו את האבנים והעפר למקומם וביקשו את סליחת המנוח על שהטרידו את מנוחתו.

עם שחר, יצאה משלחת הגויים לעבר בית הקברות היהודי, כשבראשם צועד המומר. בבואם אל קבר הנער, החלו חופרים במרץ, אך חיפושיהם העלו חרס, שום סכין לא נמצאה בו! "מדוע הולכת אותנו שולל עם סיפורי קש שלא היו ולא נבראו?" התרעמו על המומר, ולא נחה דעתם עד שהענישוהו קשות. חלפו שנים רבות. כשהגיעה שעתו של הב"ח להסתלק מן העולם, נדהמו תלמידיו לשמוע את בקשתו "חפץ אני להיטמן סמוך לקברו של יוס'לה!", באותו מעמד גילה להם "הזוכרים אתם את שארע לאחר מותו? דעו, כי כשביקשתי ממנו להניח את הסכין מידו, השיב לי: 'עכשיו, שהגיעה עת כזו שהרב וכל קהילת קראקא זקוקים לי, מבקש אני בתמורה דבר-מה'. הבטחתי לו כי לאחר מלאות ימי אטמן לידו, ורק אז יאות למלא בקשתו".

כעבור זמן קצר נתבקש הב"ח לישיבה של מעלה, ולאחר פטירתו טמנוהו בכבוד גדול, ליד קברו של יוס'לה הבחור".

סיפור נורא זה מובא בכתיבי החסיד רבי שמואל הורוויץ, לאחר ששמעו מפי רבי נפתלי חנאל'עס איש צפת, מנכדי הבעש"ט. רבי נפתלי שהיה איש חסד ושלוחא דרבנו, ביקר בקראקא והבחין במצבה לצד קבר הב"ח עליה כתוב "פה נטמן הבחור יוס'לה", כששאל את יהודי המקום מה טיבו של יוס'לה זה ומדוע זכה להיקבר ליד רבינו הב"ח, הראו לו את הסיפור הפלאי שהופיע בפנקס החברה-קדישא דקראקא.

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על תורה רפ"ב - מאמר י'

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

ידע שמי שיכול לעשות אלו הנגונים, דהיינו ללקט הנקודות טובות שנמצא בכל אחד מישראל, אפלו בהפושעי ישראל פנ"ל, הוא יכול להתפלל לפני העמוד, כי המתפלל לפני העמוד, הוא נקרא שליח צבור, וצריך שיהיה נשלה מכל הצבור, דהיינו שצריך שיקבץ כל נקדה טובה שנמצא בכל אחד מהמתפללים, וכך הנקודות טובות יהיו נכללים בו, והוא יעמוד ויתפלל עם כל הטוב הזה, וזהו שליח צבור, וצריך שיהיה בו בחינה גבוהה פזו, שעל ידי זה, יהיו כל הנקודות הטובות אצלו, ויהיו נכללים בו, ומי שיכול לעשות נגונים הנ"ל, דהיינו שיכול לדון את כל אדם לכף זכות, אפלו את הקלים והרשעים, כי משתדל לחפש ולבקש למצא בכלם נקודות טובות פנ"ל, שעל ידי זה נעשין נגונים פנ"ל, זה הצדיק שאוחז במדרגה זאת, הוא יכול להיות חזן ושליח צבור, דהיינו להתפלל לפני העמוד, כי הוא יש בו בחינה זו הצריכה להשליח צבור ההגון באמת, שצריך שיהיה בו בחינת שיהיה כל הנקודות טובות תאבדים אצלו ויהיו נכללים בו פנ"ל, כי הוא יכול לקבץ כל הנקודות טובות שנמצא בכל אחד מישראל אפלו בפושעי ישראל פנ"ל:

ידע שיש בכל דור ודור רועה, והוא בחינת משה, שהוא רעיא מהימנא, וזה הרועה הוא עושה משפן. ידע שתנוקות של בית רבן מקבלים הקבל פיהם שאין בו חטא מזה המשפן, ועל פן התינוק וכו' כי משם מקבלין הקבל פיהם פנ"ל, ומשם מתחילין לקרות ולהנגס לתוך התורה:

ידע שכל הצדיקים שבדור כל אחד ואחד הוא בחינת רועה, כי בכל אחד ואחד יש בו בחינת משה, וכך אחד ואחד לפי בחינתו, הוא עושה בחינת משפן, שמשם מקבלין התינוקות הקבל פיהם פנ"ל, וכל אחד לפי בחינתו, לפי בחינת המשפן שהוא עושה, כמו כן יש לו תינוקות שהם מקבלין משם, נמצא שיש לכל אחד ואחד מצדיקי הדור, סף תינוקות שהם מקבלין הקבל פיהם ממנו. כל אחד לפי בחינתו פנ"ל, וכו', אך לידע כל זאת, דהיינו לדעת כל צדיק וצדיק, איזה הם התינוקות השייכים לו, וכמה הם מקבלין ממנו, ולידע כל הבחינות שיש בזה, והחור שיבוא מהם עד הסוף. דע, מי שיוכל לעשות נגונים הנ"ל, הוא יכול לידע כל זה וכו'.

שליח ציבור ההגון והשלם

רבינו ממשיך ומבאר שעניין זה למצוא את הטוב שבכל אחד ואחד ולעשות מזה נגונים, הוא דרגא גבוהה מאוד, ושלימות התיקון הוא בש"ץ כזה שכל הנקודות טובות תאבין אליו ועיי"ז הם נכללים בו, ומי שהוא במדרגא גבוה כזו הוא הש"ץ ההגון באמת שעומד לפני העמוד ומוציא את כולם ידי חובתו, כי מעלה אותם מכף חוב לכף זכות, ובונה מכל הטוב הזה את המשכן, וממילא מובן שהמדובר בזה על הצדיק המופלג והשלם שעוסק בתיקון הזה בכל עת באופן נורא ונשגב מאוד.

כל ש"ץ היורד לפני העמוד יש בו מעין בחינה זאת

ואמנם באמת עניין זה נמצא גם בפשטות בכל חזן וש"ץ היורד לפני העמוד, שהרי עצם זה שהחזן יורד לפני התיבה ואומר קדיש וברכו, הרי צריך שיהיה עשרה שירצו לשמוע אותו ולענות לו על הקדיש והברכו, ואם לא כן הרי אינו יכול לומר קדיש וברכו כשהוא בפני עצמו, אלא שמונה בעצם מה שהוא יורד לפני התיבה, מה שהוא מסתכל על הטוב שבכל אחד ואחד, שבוודאי הם רוצים לקדש שמו ויתברך ולענות על הקדיש והברכו, נמצא שעצם הירידה לפני העמוד היא הסתכלות בטוב שבכל אחד ואחד.

ולכן באמת רואים שהש"ץ יש לו כח לעורר את כולם לקדש את שמו ויתברך, וכפי שרואים שגם מי שקשה לו להתפלל וכדומה, כשהש"ץ מתחיל קדיש וברכו כולם באים ועונים, ובפנימיות הדברים הוא עיי"ז בעצמו שהש"ץ ראה את הטוב שבהם שרק עיי"ז היה יכול לגשת לעמוד

לחידוד

תשובה לחידה הקודמת: רבי נתן הקפיד מאוד על אלו שהתפעלו מעומק החידושים בליקוטי הלכות. למה??

ני להבנתם העיקר הוא החידוש והדרוש, אבל באמת עיקר כוונתו הייתה לחיות בפועל עם הדברים שהוא מלמד. הקדמת המביא לבית הדפוס לליקוטי הלכות, עיי"ש

בית הכנסת 1

וכנ"ל, ולכן עיי"ז יש בכוחו להעלות את הציבור מכף חובה לכף זכות, כי הוא "מוציאם ידי חובתם" שמוציאם מהחוב שבהם לכף זכות, ועיי"ז הם מתעוררים באמת להתפלל להשי"ת ולקדש שמו יתברך.

חזרת הש"ץ

ועל דרך זה בחזרת הש"ץ הרי הוא מתפלל בשביל כל הציבור, עיי"ז שמאמין בהם שבוודאי הם רוצים לשמוע תפילתו, ועיי"ז מעוררים לשמוע את תפילתו ולענות קדושה, ובאמת על פי המבואר בכתבי האריז"ל, בחזרת הש"ץ נמשכים מוחין עליונים וגבוהים מאוד הרבה יותר מתפילת לחש, כי עיי"ז שמוציא את הציבור ומעלה אותו מכף חוב לכף זכות, נמשך באמת שפע נורא ועליון מאוד, [ובאמת עיקר התפילה היא תפילת הש"ץ ותפילת לחש נתקנה כדי לסדר לש"ץ תפילתו כמבואר בגמ' בסוף ראש השנה, וכשהש"ץ מתפלל הוא יכול להוציא ידי חובה את כל העם שבשדות אף על פי שאינם מתפללים כלל, אם אינם יודעים להתפלל, כי זהו הכח הנורא של חזרת הש"ץ להשלים את העבודה והתיקון של כל אחד ואחד, והעיקר שיעשה מה שבכוחו, ובפרט בראש השנה שאז הוא עיקר הזמן שהש"ץ יכול להוציא אחרים ידי חובתו ואפילו את הבקיאים וכמבואר שם בגמ'].

שלימות התיקון

אלא שכל זה הוא בחינה מסוימת מתיקון זה, אבל שלימות התיקון נמשך עיי"ז החזן השלם, שהוא ראוי באמת לעבור לפני התיבה, והוא מסתכל באמת על הטוב שבכל אחד ואחד, ועיי"ז מעוררו לתפילה, ואזי הוא לוקח את התפילות והברכות והקדושות של כל אחד ואחד ומעלה אותם למקום גבוה ונורא מאוד, אלא שהדבר נעשה בכח האתערותא דלתתא של כל ש"ץ וש"ץ בכל מקום שהוא שמעורר בזה את האתערותא דתתא לפי בחינתו, ועיי"ז יש כח לחזן השלם להשלים את התיקון הזה בשלימות ובאופן נורא ונשגב, [וכפי שמבאר בהמשך שכל צדיק יש לו בחינת משכן אלא ששלמות התיקון הוא עיי"ז הצדיק השלם, וכך הוא גם בעניין הש"ץ שבוודאי עיי"ז כל ש"ץ וש"ץ נמשך בחינה מסוימת של תיקון זה אלא ששלמות התיקון הוא עיי"ז הש"ץ והחזן ההגון והשלם שכל הנקודות נכללים בו בתכלית השלימות, ומכח הש"ץ הזה נמשך כח לכל ש"ץ וש"ץ לפי בחינתו].

עניין זה אינו רק בתפילה

וכל זה הוא לא רק בתפילה, אלא בכל עת, שהצדיק עומד ומתבונן בטוב שבכל אחד ואחד ודן אותו לכף זכות, עד שהוא מוציא אותו באמת מכף חוב לכף זכות, ועיקר עבודת האדם הוא לקבל את ההתעוררות הזאת שמאירה בנשמתו ולהחיות ולשמח את עצמו באמת בכל נקודה טובה, עד שעיי"ז יתחיל להתפלל ולזמן ולהודות לה', [והכל תלוי באתערותא דלתתא של האדם שיסתכל בטוב שבו ושבאחרים, ועיי"ז יש כח לצדיק המופלג להתבונן בזה בשלימות עד שמוציאם באמת מכף חוב לכף זכות].

וממילא מובן שעניין של של הש"ץ, הוא לא רק בש"ץ עצמו, אלא כל אחד ואחד מהציבור יכול לעורר בחינה זו עיי"ז שמתבונן בטוב שבכל אחד ואחד, בעצם זה שבאו להתפלל ורוצים לקדש שמו יתברך ולומר דברים שבקדושה, ועיי"ז עולים כולם מכף חוב לכף זכות עיי"ז הש"ץ ההגון והשלם שהוא ממשיך את התיקון הזה בשלימות וכנ"ל.

הם הם הנקודות טובות וההרחבות שבצורה, ובכך נזכה להטות באמת את העולם לכף זכות ושיתגלה כבוד הש"ת עלינו בשלמות ושיתבטלו ההסתרות כליל בב"א.

ענה אנו ננסים לתורה ה"ב ח"ב

שהיא יסוד נפלא בעניין של רבינו, תורה המדברת מכח החיפוש והבקשה כשלעצמה, פְּשָׁדָם נִפְלָא... לְבַחֲנֵית קִקְוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים, וְנִפְלָא לְסַפְקוֹת וְהַרְוִיִם וְיִלְבְּלוֹים גְּדוֹלִים, וְאִי מִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ, וְרוֹאֵה שְׂרָחוֹק קָאֵד מִפְּבִדוֹ תְּבַרְךָ, וְשׂוֹאֵל יִמְבַקֵּשׁ אֵיזָה מְקוֹם כְּבִדוֹ... זֶה זֶה עֶקֶר תְּקוּנָה וְעֲלִיָּתוֹ, בְּבַחֲנֵית יְרִידָה תְּתַלֵּית הַעֲלִיָּה

ומובן מאילו שהכלי היחיד שיהיה לנו, זה צעקת האיה.

כבר עכשיו רואים שבאמת זה המענה היחיד לכל מה שקורא, ולא לדרוש ולחקור, כמבואר בתחילת המאמר שזה שיא מקומות המטופים.

נודה להקב"ה שמביא לנו את הנשק הנכון בזמן הנכון, נתאמץ ללכת עם תורה י"ב, ולדעת ולהאמין בכל באמת שכבוד ה' נמצא בכל ההסתרות, ונתרחק מהחקירות, ונדבק בצעקת ה"איה" ועצם החיפוש והבקשה.

השי"ת יזכנו להתמתק המוח ובכך גם לטוב הגלוי וגאולה שלימה במהרה, אמן. ק. כהנא, י-ם

הם הם הנקודות טובות וההרחבות שבצורה, ובכך נזכה להטות באמת את העולם לכף זכות ושיתגלה כבוד הש"ת עלינו בשלמות ושיתבטלו ההסתרות כליל בב"א.

ענה אנו ננסים לתורה ה"ב ח"ב

שהיא יסוד נפלא בעניין של רבינו, תורה המדברת מכח החיפוש והבקשה כשלעצמה, פְּשָׁדָם נִפְלָא... לְבַחֲנֵית קִקְוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים, וְנִפְלָא לְסַפְקוֹת וְהַרְוִיִם וְיִלְבְּלוֹים גְּדוֹלִים, וְאִי מִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ, וְרוֹאֵה שְׂרָחוֹק קָאֵד מִפְּבִדוֹ תְּבַרְךָ, וְשׂוֹאֵל יִמְבַקֵּשׁ אֵיזָה מְקוֹם כְּבִדוֹ... זֶה זֶה עֶקֶר תְּקוּנָה וְעֲלִיָּתוֹ, בְּבַחֲנֵית יְרִידָה תְּתַלֵּית הַעֲלִיָּה

ומובן מאילו שהכלי היחיד שיהיה לנו, זה צעקת האיה.

כבר עכשיו רואים שבאמת זה המענה היחיד לכל מה שקורא, ולא לדרוש ולחקור, כמבואר בתחילת המאמר שזה שיא מקומות המטופים.

נודה להקב"ה שמביא לנו את הנשק הנכון בזמן הנכון, נתאמץ ללכת עם תורה י"ב, ולדעת ולהאמין בכל באמת שכבוד ה' נמצא בכל ההסתרות, ונתרחק מהחקירות, ונדבק בצעקת ה"איה" ועצם החיפוש והבקשה.

השי"ת יזכנו להתמתק המוח ובכך גם לטוב הגלוי וגאולה שלימה במהרה, אמן. ק. כהנא, י-ם

לכבוד מערכת עלה לתרופה. אשירנו שאנו זוכים להיות מחוברים לצדיק אמת שנותן עצות לכל מצב בחיים, ומעיינו אינו כלה לעולם, ורק צריך להתבונן ולחפש, כמו שמלמד אותנו רבינו תמיד לבקש ולחפש.

בכך הוא מזכה אותנו לחיות בעולם העשייה הגשמי הזה עם שכל של תורה, והסתכלות אלוקית על כל מה שמתרחש סביבנו.

הלכנו תקופה ארוכה עם תורה רפ"ב שלמדה אותנו לחפש נקודות טובות כל אחד בעצמו ובחבירו.

רואים עכשיו כמה זאת נקודה שמובילה בעולם, היאך כולם רואים את הצורך להתאחד ולראות רק את הטוב והיפי שבכל אחד מיישראל רחוק כלל שיהיה.

עניין חיפוש הנקודות טובות נוגע גם בחיפוש הנקודות טובות שהקב"ה הרחיק לנו בתוך הצרה עניין "בצר הרחבת ל"י" כמו שרואים שמהרה"ת מחבר את עניין זה עם העניין של אזמרה [עלים לתרופה מכתב רע"ט].

וכך אנו זוכים לאור ההכנה של רבינו, לעבוד עם העצות הנפלאות, ורואים השגחות נוראות וניסים עצומים שהיו בעת הזאת הלא

טעם גן עדן

ליקוטי מוהר"ן למעשה | תורה רפ"ב [ט]

הסיבה שקשה להתחזק בנקודות טובות

[א] הסיבה שקשה לאדם להחיות את נפשו בנקודות טובות, הוא משום שכל ההסתכלות שלו על המצוות והטוב שיש לו הוא רק באופן של פניות ויישות, שחושב רק מהצלחות גדולות או מכבוד ורווח גשמי שיהיה לו מהמצוות, ועל כן קשה לו להחיות את נפשו ממצוות ונקודות טובות שאין בהם הצלחות ורווח גשמי.

[ב] ועל כן מאריך רביז"ל בפנים המאמר, שצריך לחפש בעצמו איזה טוב שיש בו, ואפילו אם רואה שהטוב הזה מלא בפניות ויישות, בכל זאת יחפש ויבקש אין בתוך אותה המצווה יש בוודאי מעט טוב שהוא נקי לכבוד הש"ת ללא פניות.

שלכאורה כל הקורא את לשון רביז"ל שואל בליבו למי מכוון דברים אלו, האם מדבר לחסידים ואנשי מעשה, שכל פנייה מבלבל אותם, עד שזה בעצמו מחליש את דעתם כאשר רואים שמעשיהם מלאים בפניות ומחשבות זרות, או שמדבר גם לפשוטי עם שרואים שהם באמת רחוקים מה', שאותם אין מבלבל כלל העניין שיש להם פניות ומחשבות זרות.

נך עלה במחשבה

בעת הזאת אשר עת צרה היא ליעקב, וכל העולם רואה את שפלותינו ואזלת ידינו, עלינו להתחזק ביתר שאת וביתר עז באומנת אומן המסורה לנו מאבותינו. אם אחר כל הימים הנוראים שבוודאי כל ישראל בכל מקום שהוא - אפילו אותם שהחוקים מתורה ומצוות, לכל אחד היה הרהורי תשובה, ובוודאי השי"ת סלח לנו בזאת השנה ואמר 'סלחתי כדברך', ואין שום ספק ובלבול בזה, וכמובא בשו"ע שהאדם צריך להאמין שביום כיפור נמחלו כל העוונות של עם ישראל, ואחריהם ימי הסוכות ושמחת תורה ששמחנו בהשי"ת באהבה כזאת.

ואם אנו שומעים בשורות כאלו של שפכות דמים כזה גדולה ביום אחד, ואנו נמצאים בעת צרה כזאת, עלינו לדעת שבוודאי שאנחנו לא מבינים דרכי ה', וכמו שמושה רבינו שאל על רבי עקיבא 'זה תורה וזה שכרה', והשיבוהו 'שתוק, כך עלה במחשבה תחילה'.

וכמו שמביא רבינו (ליקו"מ תנינא סז), שיש עננין דמכסין על עינא, שהם רומי רבתי ורומי זעירתא, כמובא בזה"ק (רעיא מהימנא פינחס דף רנב). שזה בחינת (קהלת יב) "ושבו העבים אחר הגשם" - 'זה מאור עינים, שהולך אחר הבכיה, וכמה רוצים מהשמים שח"ו כמה הורים, וכמה מכלל ישראל יורידו דמעו על קרוביהם, על ההרוגים ועל הפצועים. והפחד שיש ליהודים, ואנשים מפחדים וילדים ונערים מפחדים לצאת, ויש אנשים שנשמרים בבית, כמה הפחד הזה הוא כפרת עוונות. כמה זה מכפר.

עומק הפרשה

להסתגר שעה אחת בתיבה

בא אל התיבה:

כאלף שש מאות שנים עברו מבריאת העולם, תחת שעולם זה ילך ויזדכך, ילך ויתעלה למטרותו הסופית - לתקן עולם במלכות שד-י, הוא הולך ומתדרדר, הגזל והחמס הפרציות והסיאוב מתפשטים בכל מקום, והעולם מתמלא זוהמה.

דינים אלו עולים ומקטרגים, לא זו היא מטרת העולם, לא לשם כך הוא נברא, כביכול 'וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ', כוחות הדין מתגברים ללכות את האדמה לגמרי, ואכן "ויאמר ה' אמה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה". אך לעומת זאת יש נקודה קטנה של אור המאירה בעולם, צדיק נורא ונשגב "ונח מצא חן בעיני ה'", כדי להציל את נח לא היה די בהצלה רגילה, כי משנתנה רשות למלאך אינו מבחין בין צדיק לרשע' (ליקו"מ שמוניי בא, הו). לכן כביכול היה צריך דרך הצלה מיוחדת, והיא כח התיבה.

את פנימיות ענין התיבה והדרך בה נוכל גם אנחנו לחסות בצילה, מבאר רבי נתן בדרכו - דרך העבודה, כי כשהדינים מתגברים בעולם יש שני דרכים לעמוד נגדם, יש את כח הצדיקים המופלגים - כח משה רבינו רעיא מהימנא שמסר נפשו על ישראל בביטול נורא כזה עד שאמר "ואם אין מחוני נא מספרך", כח נורא זה אינו מסור אלא לגדולי הצדיקים המופלגים היכולים להכלל בהשי"ת בביטול נורא ונשגב שאין לנו

אבל לפני הכל, אנו צריכים לדעת שהכל בהשגחה פרטית, ומאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו, אנחנו צריכים לדעת שהכל מאת ה', ואנחנו לא יכולים לעשות כלום וכבר אמרו חז"ל 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה', וכבר הכריזו מלמעלה ואנחנו לא יודעים כלום, והאדם צריך לדעת שהכל עלה במחשבה תחילה, וכל מה שאנחנו לא מבינים - הכל עלה במחשבה, כבר מתחילת הבריאה, וכמו אצל רבי עקיבא ש'כך עלה במחשבה'!

ואכן האר"י הק' מביא לכוון בפסוקי 'אל נקמות ה' אל נקמות הופיע', על עשרה הרוגי מלכות, שזה ההמתקה הכי גדולה שיהודים מסרו את עצמם על קידוש ה', ונהרגים על ידי הגויים, ועל ידם נעשה המתקת הדינים לשעה ולדורות עד ביאת משיח, וממנה אנו ניזונים עד היום הזה.

ואכן כיום אנחנו לא יודעים כמה זה מכפר, ואין לנו את האר"י הק' שיבא ויאמר לנו מה אנחנו צריכים לתקן. אבל בפשטות, מה שכל אחד מהרהר בליבו עכשיו אחרי הימים נוראים, שרוצים ממנו שנתחזק ביראה ואהבה, לדעת ש'מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו' ואנחנו לא יודעים דרכי ה' ואין קורה כאלו דברים, אנחנו לא מבינים שום דבר.

ואין לנו אלא להשליך את המוח ולהתחזק באמונה וביטחון, ובזכות שבת קודש ובזכות התורה הקדושה שנקראת 'אור', שאמרו חז"ל עליה 'תורה מגנא ומצלא' בין בעידן דעסיק בה, ובין בעידן דלא עסיק בה. כי התורה שומרת ומגנת על כלל ישראל, 'ואם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת', זה המציאות של כח התורה ששומרת על כלל ישראל.

בו השגה כלל.

אבל יש דרך אותה גילה השי"ת לדורות בימי המבול, והיא התיבה, בשעת התגברות הדינים, הבלבולים, החדשות, המחשבות זרות ופיתויי היצר השוטפים את לב האדם באונס וברצון בשוגג ובמזיד, באותה שעה כביכול אין דרך להנצל מהם.

הדרך היחידה היא ה'ביטול'. להתבטל ולסלק את עצמו לזמן מה מזה העולם, באותה שעה אינו מתעסק כלל במראות העולם, מתנתק לגמרי מכל מציאות זה העולם, סוגר את עצמו בקירות עבים ואין לו אלא פתח אחד 'אל אמה תכלינה מלמעלה'.

עיקר עבודה זו היא בשעת ההתבודדות, גם אם במשך היום הוא עוסק ומונח בזה העולם, לטוב ולמוטב, בכל זאת עליו למצוא זמן מסויים שבו הוא מבטל את לגמרי את הקשר שלו לזה העולם, מכבה את כלי הקשר - גם הכשרים ביותר, ומייחד את לבו בשיח טהור ונקי בינו לבין קונו.

על ידי זה הוא ממשיך את כח הביטול מהצדיקים המופלגים שהתבטלו בהשי"ת בביטול גמור, ועל ידה נמשך לו כך סגולי שגם כשהוא אל העולם הוא יכול לצוף חוצה לו, לעבור את המבול וראשו מעל פני המים, עד אשר יבוא העולם אל תכליתו הנצחית "ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה", במהרה בימינו אמן.

זהירות בצורת הדיבור

איך יש לדבר עם הילדים בעת צרה ומלחמה

עכשו בתקופה זו של מתח ורעש, המח והלב אינם במקומם, הילדים עוקבים אחרינו איך התגובה שלנו. נכון איננו מלאכים, לא תמיד אפשר להתעלות מעל הכל, לרומם את המח והלב לדביקות בה', לחיות בבטחון חזק בה'. אבל הדבר החזק ביותר שהילדים מקבלים מאיתנו הוא 'צורת ואופן הדיבור', איך ומה מדברים לעת כזאת. גם אם קשה בעומק הלב להתחזק בבטחון ורוגע, לכל הפחות בדיבור צריך לדבר הרבה דיבורי אמונה ובטחון. להזהר מדיבורי כפירה של כוחי ועוצם ידי, וגם שלא להאשים את מי שנראה לנו שמחמתם נעשה הצרה הזו.

חז"ל (סוכה נו:): מספרים לנו על המישר של בילגה בבית המקדש שהענישו אותם חכמים, מחמת שיצא ממשפחה זו מרים בת בילגה שהמירה את דתה ונישאת ליווני, וכשנכנסו היוונים לבית המקדש היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח ואומרת 'לוקוס לוקוס [זאב זאב] עד מתי אתה מכלה ממוני של ישראל ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק', ומחמת כך הענישו חכמים את כל משמרתה.

ושואלת הגמרא, וכי בגלל אשה אחת מהמשפחה, צריכים כולם להיענש, ומתרת הגמרא, 'שותא דינוקא בשוקא - מה שהילד מדבר בשוק, הוא מחמת ששמע כך מאביו או מאמו'.

והוא לימוד נפלא ונורא. כי לא הענישו את כל 'משמרת בילגה' על כך שיצאה בתם לתרבות רעה ונישאת ליווני, כי האב והאם אינם אשמים בכך שנפלה ויצאה לחוץ. אך אם יש לה היכולת לבעט במזבח ולזלזל כך שהמזבח מכלה ממוני של ישראל ואינו עומד עליהם בשעת הדחק, זה אך ורק מחמת ששמעה דיבורים אלו בביתה.

ייתכן שאביה ואמה היו יראי שמיים, אך היו יכולים לדבר בזלזול, והדיבור הזה נכנס בליבה. כי מצאנו הרבה שר"ל יצאו מהדת, אך שמרו על מקום של כבוד בליבם, כי עניי כבוד וזלזול מקבל האדם מדיבורי אביו ואמו.

פעמים שמדברים דיבורי ליצנות וזלזול על ענינים דקדושה, או מנהגי יהדות, או זלזול בעדה קדושה מעם ישראל וכדומה, שלא בכוונה ממש, ופעמים אף לא מתכוונים ברצינות, ואומרים אחר כך שהיה זה בהלצה.

אך דיבורים אלו מזיקים ביותר, ונכנסים אל עומק הלב כארס שלא נראה את הנזק תיכף, אך כשפעם אחת נראה ליצנות וזלזול בענייני יהדות אצל הנער המתבגר, נוכל לדעת שקרוב לוודאי ששמע זאת בביתו. ודבר זה לא קשור כלל איך למעשה מתנהגים בפועל בענייני יהדות וקדושה בבית. כי אף אם לנו יש יצר הרע, אך לכל הפחות את הדיבור יש להשאיר דיבור מרומם ונשגב, דיבור שמעריך כל דבר שבקדושה, דיבור של אמונה ובטחון, דיבור של תורה, כי הדיבורים הם קובעים את חשיבות הערכים בבית.

הדבר נכון לכל ימות השנה, אך במיוחד בעתות מיוחדים כמו מלחמה, בהם הילדים מסתכלים עלינו איך אנו מגיבים לאירוע.

מתחדשים

אמר: נכספתי מאד להמשיך את העולם אל עשיה: הארגון העולמי לעידוד לימוד התורה 'דרשו' על מסלול מיוחד ללימוד ש"ס: העמוד היומי, במסגרת זו יוכלו לעבור על מסכתות הש"ס ביתר מתירות, באופן של קניין תורה, עם כמה מסלולים ברמות שונות של עיון או עיון קל, כולל מבחנים ומלגות לאברכים ולבחורי ישיבות גדולות. קו השיעורים והמידע של דרשו: 0772222666. דרשו' מרכזי: 025609000.

הופיע! הספר החשוב 'קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש' במהדורה מדויקת ומפוארת, בו מופיעים העצות למעשה במדורים: דברי מוהר"ן ז"ל, הרב מטשעהרין ז"ל, ומדור השלמות מליקוטי עצות' ושאר ספרי יסוד, בסדר בהיר - ללא שינוי הלשון. מכון 'מסילות הנחל' 0583240218.

הודעת מערכת: בעקבות הצימאון הגובר בתקופה זו לטללי תחיה מבית מדרשו של רבינו ז"ל, ובעקבותיו הביקוש העצום לגליונות 'עלה לתרופה' בכל האזורים, ניתן לפנות למערכת בדרכי הקישור המופיעים מטה עבור תרומות ייעודיות להדפסה נוספת של הגליון בעלות של 400 ש"ח עבור 1,000 גליונות נוספים, זכות ההפצה האדירה יגן על כלל ישראל, ועליכם בפרט.

כמו כן, אנו מזכירים כי ניתן רשות לכל החפץ בכך, להדפיס את הגליון ולהפיצו באופן עצמאי, וכפי שעושים מדי שבוע בנקודות רבות ברחבי העולם. קובץ מוכן להדפסה ניתן למצוא ב'דרשו-הורדת עלונים', או לקבלו ע"י הצטרפות לדוא"ל. כמו"כ, הגליון מופיע באופן קבוע בחוברות 'חיכו ממתקים'.

י"ל ע"י מכון עלה לתרופה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ל
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית 02-8080148
במקרים מיוחדים:
054-8591148 | 053-3175211
המערסות נסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

צָרִיךְ לְדַעַת וּלְהָשִׁיב אֶל לְבוֹ שָׂרָק
ה' הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מְמַעַל וְעַל
הָאָרֶץ מִתַּחַת וְאֵין עוֹד שׁוֹם נִבְרָא
וְשׁוֹם נִמְצָא כִּלְלֵי, כִּי הִכַּל אֵין וְאָפֶס
מִמֶּשׁ וְהִכַּל בְּטַל בְּמִצְיָאוֹת מִמֶּשׁ
נִגְדוּ יִתְבָּרַךְ. וְהוּן לְמַעְלָה וְהוּן לְמַטָּה
בְּשָׁמַיִם מְמַעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת הִכַּל
הִכַּל וְאָפֶס מִמֶּשׁ רַק ה' הוּא הָאֱלֹהִים
וְאֵין עוֹד שׁוֹם דְּבַר כִּלְלֵי, וְדָבַר זֶה אֵי
אֶפְשֶׁר לְהַסְבִּיר רַק כֹּל חֵד לְפִיּוֹם מִה:
דְּמַשְׁעָר בְּלִבָּה:

ליקוטי הלכות, מתנת שכיב מודע ב, ב
יהלום
עקר התכלית שצריכים
לידע, כי אין עוד מלבדו,
אין עוד ממש!

דעתון ועבודת התורה

איך אפשר ללמוד תורה בעת כזאת כשאין יישוב הדעת?
הרבה גדולים וצדיקים גדלו והתעצמו דווקא בשעת
מלחמה, דווקא הזמן הזה בו אין יישוב הדעת, המח
מבולבל והלב מטורף, זמן בו אדם דוחה את העבודת ה'
ואומר שאינו יכול ללמוד ולהתפלל כרגיל, דווקא אז כל
מאמץ קטן מעלה נחת רוח גדול מאוד למעלה.
והרי כמה סיפורי גבורה היו בזמן השואה וכן בתקופת
הקומוניסטים, דווקא אז התגלה מסירות נפשם של עם
ישראל. יהודים שלכאורה היו נראים עד אז כיהודים
פשוטים ולפתע התגלו כבעלי מסירות נפש, הציל
נפשות אחרות בדרכים שונות ומשונות, לקיים מצוות
במסירות שאין לתאר. ולא שהיו צדיקים נסתרים, אלא
אפילו הם בעצמם לא ידעו מהכוחות אלו, ורק הנסיון
רומם אותם לגלות אלקות אצלם.
כאשר אדם מחליט להיות עם ה' בכל מצב, אזי דווקא
תקופת הנסיון מרומם אותו, כי הנסיון מוציא מבפנים
כוחות חדשים.

הלכה פסוקה מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מו"צ בעיד בית שמש יצ"ו

דיני 'ותן טל ומטר לברכה'

דיני השוכח לומר ותן טל ומטר (ש"ע קיד ד - ה ומשנ"ב שם)
א. נזכר כשעדיין עומד בברכת 'ברך עלינו', אזי כל עוד שלא אמר את 'השם' של סיום הברכה - יחזור ל'ותן טל ומטר', ויגמור כסדר. ואם אמרו היכן שנזכר, יצא.
ב. נזכר לאחר שכבר אמר ברוך אתה ה' - יסיים את הברכה (ראה גם אשי ישראל כה הנה קעה), ויאמר "ותן טל ומטר לברכה" בברכת 'אב הרחמן שמע קולנו' קודם תיבות 'כי אתה שומע'. וי"א שיאמר אז 'ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה' (ערוך השולחן קיד ו).
ג. נזכר רק לאחר שכבר סיים ברכת 'ברך עלינו - יאמרו בברכת 'שמע קולנו' וכו'.
ד. נזכר בברכת 'שמע קולנו' כשאמר 'ברוך אתה ה' - יסיים 'ותן טל ומטר לברכה' ויחזור ויאמר "ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע".
ה. נזכר לאחר שגמר ברכת 'שמע קולנו', אם הוא קודם שהתחיל ברכת 'רצה', יאמרנו שם.
ו. נזכר לאחר שכבר התחיל 'רצה' - אזי כל עוד שלא אמר 'היו לרצון' - יחזור לברכת 'ברך עלינו'. והנהוג לומר 'היו לרצון' שני פעמים, אזי אם הוא לפני שאמר את היהיו

לרצון השני, יחזור לברך עלינו (וכמ"ש במשנ"ב תכב ח).
ז. אם כבר אמר יהיו לרצון אף שלא פסע עדיין את השלוש פסיעות - יחזור ויתפלל מתחילת שמונה עשרה.
ח. השוכח לומר ותן טל ומטר במנחה של ערב שבת - אין להתפלל בערבית של שבת עוד פעם להשלמת תפלת מנחה (ראה אשי ישראל הנה קעה טו, שכ"ד כמה פוסקים).
המסתפק אם אמר ותן טל ומטר (לפני ש"ע קיד ח ומשנ"ב שם)
א. מי שברור לו שהיה בדעתו לפני התפלה לומר ותן טל ומטר - אזי אם נתעורר לו הספק מיד אחר התפלה, יש לו לחזור ולהתפלל. אבל אם נתעורר לו הספק לאחר זמן מופלג מהתפלה, אין צריך לחזור ולהתפלל.
ב. אם לפני התפלה לא היה בדעתו לזה, וגם לא זכר מזה בתוך התפלה - צריך לחזור ולהתפלל אפילו נזכר מזה לאחר זמן מופלג.
ג. אם סמוך לברכת 'ברך עלינו' היה בדעתו לומר ותן טל ומטר - אזי אפילו נתעורר לו הספק מיד אחר התפלה, גם כן אינו צריך לחזור (הליכות שלמה ח יב).
ד. מיום ז' כסליו, בארץ ישראל, אף המסתפק לגמרי אם אמרו, אין צריך לחזור ולהתפלל.
ה. י"א שמי שברור לו שדעתו יפה ואף לפני 30 יום אינו רגיל לטעות - יכול לסמוך על זה ולא לחזור

ולהתפלל בכל אופן (משנ"ב דרשו קיד 39). ונראה שבצירוף עוד איזה סניף להקל, אפשר לסמוך על זה.
הזכרת 'טל ומטר' לבן ארץ ישראל הנוסע לחו"ל
הואיל ובני חו"ל מתחילים להזכיר 'ותן טל ומטר' רק ביום השישים אחר תקופת תשרי, נחלקו הפוסקים מה דין בן ארץ ישראל המגיע לחו"ל בימים אלו (ראה משנ"ב קיד ה, ובדרשו ט). ולמעשה נראה שיעשה כדלהלן:
א. היוצא מארץ ישראל לפני ז' חשוון, כיון שעדיין לא התחיל להזכירו בתפלתו, לא יאמרנו בברכת 'ברך עלינו', אלא בברכת 'שומע תפלה'. ואם שכח לאמרנו שם, אין צריך לחזור.
ב. היוצא 'לאחר ז' חשוון, כיון שכבר התחיל לאמרנו בברכת 'ברך עלינו' - דעת הרבה פוסקים שימשיך לאמרנו בברכת 'ברך עלינו' גם בהיותו בחו"ל. והרובה לצאת כל הדיעות, מוטב שיאמרנו בברכת 'שומע תפלה'. ובכל אופן אם שכח לאמרנו, אינו צריך לחזור.
ג. במה דברים אמורים, בנוסע לתקופה קצרה ובני ביתו נשארים בא"י. אבל הנוסע עם בני ביתו לשנה, יאמר כבני חו"ל. ואם נוסע לשנה אבל בני ביתו נשארים בא"י יזכירונו רק בשומע תפלה.
ד. אם הוא שליח ציבור, בכל אופן לא יזכירונו כלל בחזרת הש"ץ. אך בתפלתו בלחש, יזכיר כפי האמור לעיל.